

Základní škola Lanškroun, Dobrovského 630
okres Ústí nad Orlicí

MINIMÁLNÍ PREVENTIVNÍ

PROGRAM

2022 - 2023

ZŠ Dobrovského

V Lanškrouně dne 1. září 2022

Zpracovala: Mgr. Naděžda Semerádová

Podpis:

Anotace – minimální preventivní program

Škola: Základní škola Lanškroun, Dobrovského 630, okres Ústí nad Orlicí

Školní rok: 2022/2023

Ředitelka školy: Mgr. Dana Krátká (+420 465 323 818), učitelství Čj, Ov

Zástupce ředitele: Mgr. Pavel Resler (+420 465 323 818), učitelství Fy

Školní psycholog: Mgr. Kamila Barlow (Barlow.Kamila@zslado.cz)

Školní metodik prevence: Mgr. Naděžda Semerádová (+420 465 352 987), učitelství Čj, Aj

Výchovný poradce pro 1. st.: Mgr. Jana Křenková (+420 465 321 099), učitelství 1. st.

Výchovný poradce pro 2. st: Mgr. Daniela Krátká (+420 465 321 099), učitelství Př, Ch

Okresní metodik prevence: PhDr. Petra Novotná (PPP Ústí nad Orlicí)

Počet pedagogických pracovníků: 37 (z toho 4 vychovatelky, 4 pedagogičtí asistenti, 1 školní psycholog)

Počet žáků na 1. stupni: 208 + 2

Počet žáků na 2. stupni: 177

Počet dětí a žáků zapojených do zájmových kroužků: přibližně 180

1. Úvod

Minimální preventivní program je základní dokument školy v oblasti prevence rizikového chování žáků a vytváří metodologické předpoklady pro fungování efektivního preventivního systému na škole. Orientuje se jak na aktuální problémy, tak i na cíle prevence ve škole. MPP řeší prevenci rizikového chování, problémy týkající se vztahů v třídním kolektivu, roli třídního učitele, výchovu dětí a mládeže ke zdravému životnímu stylu i osvojení pozitivního sociálního chování a rozvoj osobnosti žáka.

Současný nepříznivý společenský vývoj v oblasti rizikových jevů je možno pozitivně ovlivnit systematickým působením na mládež, kde má škola nezastupitelnou roli. Je totiž vedle rodiny hlavním místem, kde je možno na děti působit nejen ve smyslu podpory zdraví a zvyšování sociálních kompetencí a dovedností.

Naším zájmem je, aby se v oblasti prevence používaly efektivní postupy, které dokážou předejít nebo oddálit setkání žáků s legálními i nelegálními návykovými látkami. Chceme dětem ukázat možnosti smysluplného trávení volného času, vysvětlit jim rizika používání ICT a sociálních sítí, posílit pozitivní vztah k vlastnímu tělu a tím i zpevnit základy sebeúcty. Vedeme děti k toleranci druhých, respektování a uvědomění si vlastní jedinečnosti. Klademe si za cíl předat starším žákům informace o bezpečném sexuálním styku a upozornit je na případná rizika v podobě sexuálně přenosných nemocí.

2. Stav školy z hlediska rizikového chování

Škola se nachází v regionu, který je pro děti rizikový zejména z hlediska zneužívání návykových látek. Zaměřujeme se ale na všechny oblasti prevence rizikového chování.

Na škole působí kromě metodika prevence a výchovných poradců také školní psycholog, školská rada, žakovský parlament a spolek RODO (Rodiče pro Dobrák).

Pro žáky se specifickými vzdělávacími problémy vytváříme plány pedagogické podpory či individuální vzdělávací plány. Pro žáky s problémy v chování či zařazení do kolektivu vytváříme individuální výchovný plán a pracujeme s nimi v rámci individuálních sezení.

3. Současný stav dětí ve vztahu k rizikovému chování

Základní škola má devět ročníků a člení se na první a druhý stupeň. Na prvním stupni (1. – 5. ročník) je deset tříd a na druhém stupni (6. - 9. ročník) osm tříd. Třídy se zpravidla naplňují do počtu dvaceti pěti dětí.

Individuální vzdělávací plán je vypracován pro 6 žáků. Pedagogičtí asistenti jsou zapotřebí ve čtyřech třídách.

Vyučujeme třem cizím jazykům – anglickému (od 1. třídy), německému a ruskému (oba od 8. třídy). Pro žáky od šesté třídy nabízíme volitelné předměty (technická výchova a konverzace v anglickém jazyce).

Škola organizuje kurz bruslení (6. ročník), lyžařský (7. ročník) a cyklistický kurz (8. ročník), dále pak plavecký kurz pro prvostupňové žáky. Dále pořádá školní výlety, exkurze a akce související s výchovně vzdělávací činností školy.

V historické části budovy je v současné době celý II. stupeň a část I. stupně. Ve druhé budově jsou první a druhé třídy, čtyři oddělení školní družiny, jídelna a rekondiční bazén se saunou. Součástí školy je nově otevřené polytechnické centrum, sportovní hřiště, běžecký ovál, školní arboretum, přírodní učebna (altán), zahrada s herními prvky a rozsáhlá zeleň. Od letošního školního roku se radujeme z vybudování bezpečného parkoviště, díky kterému již do areálu školy nezajíždějí žádná vozidla (s výjimkou zásobování školní jídelny).

Školu od září navštěvuje 24 ukrajinských žáků. V každé třídě je několik dojíždějících žáků a také několik dětí z rozvedeného manželství nebo z neúplné rodiny. Výjimkou nejsou ani děti ze sociálně slabých rodin.

Mezi žáky I. i II. stupně se v posledních dvou letech vyskytují především vztahové problémy a prozatím poněkud zastínily rizikové jevy, které jsme obvykle řešili před pandemií způsobenou onemocněním covid-19. Přibývá úzkostných dětí i rodičů, kteří vyhledávají pomoc školního psychologa.

4. Zdůvodnění potřebnosti programu

Ve škole je nutné průběžně budovat klima vzájemné důvěry, bezpečí a spokojenosti žáků i pedagogů. Je potřeba rozvíjet spolupráci s rodiči a postupně zesílit jejich důvěru v postoje pedagogů. Budovat příznivé klima ve třídách je z našeho pohledu základní stavební kámen úspěšné prevence. Důležité je také zlepšit zapojení dojíždějících a nově příchozích žáků do třídních kolektivů.

5. Vymezení cílové populace

Cílem programu je působit na žáky, jejich rodiče i pedagogy.

Vymezení žákovské populace je zřejmé z popisu současného stavu dětí vzhledem k rizikovému chování.

Rodiče je potřeba přesvědčit ke spolupráci. Pedagogům jde o to, aby se všichni žáci cítili ve škole dobře a vhodně využívali volný čas.

Ve vztahu pedagog – žák je důležité, aby třídní učitelé se svou třídou pracovali co nejefektivněji.

6. Cíle programu

A. dlouhodobé:

- udržení příznivého stavu výskytu rizikového chování
- zlepšování pozitivního psychosociálního klimatu ve škole, navození atmosféry důvěry a vzájemného respektu mezi učiteli a žáky
- výchova ke zdravému životnímu stylu
- osobnostní a sociální rozvoj žáků školy
- zvyšování zodpovědnosti žáků za prostředí školy a život ve škole
- získání zákonných zástupců ke spolupráci

B. střednědobé:

- zajistit pravidelnou práci s třídním kolektivem (třídní učitel, přizvaný odborník – psycholog, speciální pedagog, sociální pracovník)
- podporovat vzájemnou činnost žáků a spolupráci mezi ročníky (celoškolní projekty, sportovní a kulturní akce, žákovský parlament)
- podporovat zájem rodičů o dění ve škole jejich zapojením do školních a třídních akcí (Veselá zahrada, charitativní akce – viz Běh Dobráku)
- v rámci dalšího vzdělávání působit v oblasti prevence na všechny pedagogy

C. krátkodobé cíle: viz Plán akcí (bod 7.)

7. Způsob realizace programu, použité metody a formy

Cílem všeobecné primární prevence je předcházet těmto typům rizikového chování:

AGRESE

ANTISEMITISMUS

EXTRÉMISMUS

GAMBLING

HOMOFOBIE

INTOLERANCE

KYBERŠIKANA

NEGATIVNÍ PŮSOBENÍ SEKT

NETOLISMUS

RASISMUS

RIZIKOVÉ CHOVÁNÍ V DOPRAVĚ

RIZIKOVÉ SEXUÁLNÍ CHOVÁNÍ

RIZIKOVÉ SPORTY

PORUCHY PŘÍJMU POTRAVY

ŠIKANA

UŽÍVÁNÍ NÁVYKOVÝCH LÁTEK

VANDALISMUS

XENOFOBIE

ZÁŠKOLÁCTVÍ

ZÁVISLOSTNÍ CHOVÁNÍ

A. Všeobecná primární prevence realizovaná v rámci ŠVP

Všeobecná primární prevence je realizována v rámci téměř všech vyučovacích předmětů, nejvýrazněji v prvouce, ve výchově k občanství a tělesné výchově, dále pak v hodinách přírodopisu, dějepisu, zeměpisu, chemie, českého a cizího jazyka. Její plnění je zapisováno do formuláře v třídní knize.

1. - 3. ročník

Člověk a jeho zdraví (lidské tělo, péče o zdraví, osobní bezpečí, krizové situace, návykové látky, závislosti a zdraví)

Výchova ke zdravému životnímu stylu (základy etické a právní výchovy)

Lidé kolem nás (mezilidské vztahy, soužití lidí, chování lidí, práva a povinnosti žáka)

Pravidla silničního provozu, rizikové chování v dopravě

Činnosti ovlivňující zdraví

Třídní učitel usiluje o navazování příznivého psychosociálního klimatu ve škole, o včasné odhalování specifických poruch učení a chování či jiných postižení, vychovává k vhodnému využívání volného času po vyučování. Nezastupitelnou roli zde hraje práce školní družiny.

4. – 5. ročník

Lidé kolem nás (soužití a chování lidí, právo a spravedlnost)

Člověk a jeho zdraví (přivolání pomoci v případě ohrožení fyzického či duševního zdraví, první pomoc, osobní bezpečí, krizové situace, lidské tělo, péče o zdraví, návykové látky, závislosti a zdraví)

Činnosti ovlivňující zdraví

Třídní učitel podněcuje všestranný rozvoj osobnosti dítěte, zvyšování sebevědomí žáků, umění sebehodnocení, vztah k sobě samému – sebeúcta, sebeláska, výchova k umění komunikovat, vztah k partě, ke kamarádům. Vysvětluje principy kamarádství, poučí o škodlivosti kouření, požívání alkoholu, drog. Vychovává k toleranci ve vztazích mezi lidmi, vede děti k vhodnému využívání volného času.

6. ročník (plněn především v rámci výchovy k občanství a ICT)

Formování kolektivu - vytváření norem třídy (i v rámci třídnických hodin), uvědomování si významu sociálních vztahů ve třídě, respektování přijatých pravidel soužití, vyjadřování a obhajování svého názoru

Domov - bezpečné prostředí domova, bezpečné chování (komunikace s vrstevníky a neznámými lidmi, pohyb v rizikovém prostředí, přítomnost v konfliktních a rizikových situacích), pomoc v případě osobního nebo cizího ohrožení

Rodina - postavení jedince v rodině, role členů rodiny, funkce rodiny, vztahy v rodině, rodinné problémy, úplná a neúplná rodina, náhradní rodinná péče, rodinný rozpočet

Škola - bezpečné prostředí ve škole, spolupráce lidí, vztahy mezi dětmi, formy násilí (agresivita, šikana a další projevy násilí), komunikace se službami odborné pomoci (linky důvěry, krizová centra)

Kulturní difference – národnostní menšiny

Bezpečnost při práci s digitálními technologiemi

7. ročník (plněn především v rámci výchovy k občanství a ICT)

Masmédia - vliv na utváření masové kultury a veřejného mínění na chování lidí), nebezpečí sociálních sítí

Netolismus, kyberšikana

Dopravní výchova

8. ročník (plněn v rámci výchovy k občanství, přírodopisu a tělesné výchovy)

Právo a spravedlnost - lidská práva (základní lidská práva, práva dítěte, úprava lidských práv a práv dětí v dokumentech, poškozování lidských práv, diskriminace), právní řád ČR (význam funkce právního řádu, orgány právní ochrany občanů, právní norma, předpis, publikování právních předpisů), protiprávní jednání (pojem protiprávního jednání trestní postizitelnosti, postihy protiprávního jednání), právo v každodenním životě (člověk v právních vztazích, důležité právní vztahy a závazky z nich vyplývající)

Člověk hledá společenství - lidská setkání, podobnost a odlišnost lidí, přirozené a sociální rozdíly mezi lidmi, problémy lidské nesnášenlivosti, vztahy mezi lidmi (osobní a neosobní vztahy, přátelství, party, skupiny, láska), mezilidská komunikace a její projevy, lidská solidarita

Člověk hledá sám sebe - hledání smyslu lidského života (dobro, spokojenost, radost, odpovědnost, solidarita)

Sexuální dospívání a reprodukční zdraví, předčasná sexuální zkušenost, těhotenství a rodičovství mladistvých, poruchy pohlavní identity

Ochrana před přenosnými i nepřenositelnými chorobami, chronickým onemocněním a úrazy – bezpečné způsoby chování (nemoci přenosné pohlavním stykem, HIV/AIDS, hepatitidy),

Odpovědné chování v situacích úrazu a život ohrožujících stavů (úrazy v domácnosti, při sportu, na pracovišti, v dopravě)

Hodnota a podpora zdraví (zdravý životní styl a péče o zdraví, poruchy příjmu potravy)

Tělesná a duševní hygiena – zásady osobní, intimní a duševní hygieny, otužování, význam pohybu pro zdraví

Stres a jeho vztah ke zdraví (relaxační cvičení, způsoby vyrovnání se se stresem)

Civilizační choroby – zdravotní rizika, preventivní a lékařská péče

9. ročník (plněn především v rámci výchovy k občanství a tělesné výchovy)

Rizika ohrožující zdraví a jejich prevence - auto-destruktivní závislosti (zdravotní a sociální rizika zneužívání návykových látek, patologického hráčství, práce s počítačem, návykové látky, bezpečnost v dopravě, trestná činnost, dopink ve sportu), skryté formy a stupně individuálního násilí a zneužívání, sexuální kriminalita (šikana a jiné projevy násilí, formy sexuálního zneužívání dětí, komunikace se službami odborné pomoci)

Smysl společenství - životní názor (víra, náboženství, náboženské sekty, svoboda a tolerance, závislost a samostatnost), manipulativní reklama a informace (reklamní vlivy, působení sekt)

B. Všeobecná primární prevence realizovaná školní psycholožkou

Budovat příznivé klima ve třídách je z našeho pohledu základní stavební kámen úspěšné prevence. Programy postavené na práci s kolektivem se ve všech třídách uskuteční ve spolupráci se školní psycholožkou Kamilou Barlow a třídními učiteli.

V 1. třídách na začátku října proběhne se školní psycholožkou **dvouhodinový adaptační program.**

Celodenní adaptační program se školní psycholožkou se uskuteční i v nově vzniklých kolektivech, tedy v obou **6. třídách** hned první týden v září. Podobný program proběhne na začátku září i v 8. B, kde si žáci zvykají na novou třídní učitelku.

C. Všeobecná primární prevence realizovaná organizací ACET ČR, z.s.

Ve **4. třídách** proběhne dvouhodinový program **Plavba po online moři.**

V **5. třídách** jsme zvolili dvouhodinový program **Říkat ano, říkat ne.**

6. třídy se mohou těšit na tříhodinový program nazvaný **3 příběhy o závislosti.**

Pro **7. třídy** jsme zvolili dvouhodinový program **Kult krásného těla.**

Pro **8. třídy** jsme vybrali tříhodinový program **Přátelství a láska** (o hodnotě přátelství, lásky a dobrých vztahů).

V **9. třídách** proběhne dvouhodinový program **Hrdinství 2.0**.

D. Práce třídního učitele

Vzhledem k narůstajícím vztahovým problémům téměř v každé třídě je potřeba na žáky působit především z každodenní pozice třídního učitele. Považujeme za důležité učit žáky toleranci, schopnosti vyjádřit svůj názor a přijmout i názor odlišný, volit správná slova ve vztahu k jiným lidem, projevovat emoce, vést je k odpovědnosti za svou volbu, sdělení či chování. Práce se vztahy není jednoduchá, zato však smysluplná a s každým úspěšným krokem naplňující. Proto zavádíme **pravidelné komunitní kruhy s třídním učitelem** (během pondělní 1. vyučovací hodiny), **třídnické hodiny naplněné aktivitami pro podporu dobrých vztahů mezi žáky a projekt Dobrý skutek**, který si klade za cíl posílit pozitivní vztahy v rovině učitel – žák – rodič. Třídní učitel se se svojí třídou snaží během školního roku udělat nějaký dobrý skutek. Může se jednat o jarní úklid přírody, pomoc seniorům, práci na školní zahradě, zkrášlení zpustošeného koutu v našem okolí, účast na charitativním běhu, pomoc při přípravě charitativního vánočního jarmarku atd. Každý okamžik, který spolu třída prožije, je posilující a přínosný. Evaluace těchto dobrovolnických činností bude probíhat vždy na konci pololetí.

E. Spolupráce s Pedagogicko-psychologickou poradnou v Ústí nad Orlicí

V tomto školním roce se naše spolupráce s PPP Ústí nad Orlicí z kapacitních důvodů zúží především na **selektivní a indikovanou primární prevenci**. Obracet se na pracovníky poradny tedy budeme v případě již „nemocných“ kolektivů, které budou více ohrožené rizikovým chováním.

F. Další aktivity spojené s všeobecnou primární prevencí

Pokud to situace dovolí, bude v 8. třídách probíhat soutěž v oblasti právního vědomí **Právo pro každý den**.

Za příznivé epidemiologické situace se zúčastníme filmového představení **Jeden svět**.

Zajímavá diskuze po zhlédnutí vybraných dokumentů vede žáky k sebeuvědomění si potřeby

kvalitních mezilidských vztahů.

D. Vzdělávání metodika prevence

Metodička prevence dokončila v červnu 2019 **studium pro výkon specializovaných činností – prevence sociálně patologických jevů.**

Dále se zúčastní podzimního a jarního **dvoudenního setkání metodiků prevence v Bělči nad Orlicí**, které pořádá PPP v Ústí nad Orlicí.

Pravidelně se účastní **online schůzek** metodiků prevence.

Využíváme možnosti, které nabízí **web věnovaný primární prevenci rizikového chování (prevence-info.cz)**. Kromě užitečných příspěvků a materiálů máme k dispozici preventivní filmy a manuály, které lze úspěšně použít při práci s třídním kolektivem.

Škola odebírá **časopis Prevence**, který informuje čtenáře o aktualitách ze světa primární prevence, a **časopis Školní poradenství**.

E. Tradiční akce naší školy.

- Dny otevřených dveří při různých příležitostech
- Odpoledne otevřených dveří pro budoucí prvňáčky
- Slavnostní přivítání dětí do prvních tříd ve spolupráci se žáky devátých tříd (Štafeta)
- Setkání s předškoláky (5x během školního roku)
- Akce pro rodiče mladších žáčků (Otvírání slabikáře, Pasování na čtenáře, ...)
- Mikulášské besídky ve třídách
- Vánoční koncert v kostele sv. Anny
- Vánoční besídky
- Sběr víček (soutěž mezi třídami s možností zajímavých výher)
- Charitativní běh DobrákuCharitativní vánoční jarmark

- Karnevalové odpoledne ve školní družině
- Veselá zahrada (zábavné odpoledne pro děti a jejich rodiče)
- Školní výlety
- Exkurze (např. Ekocentrum Paleta Oucmanice, Úřad práce Ústí nad Orlicí, ...)
- Slavnostní rozloučení s žáky devátých tříd
- Besídka pro maminky ke Dni matek
- návštěvy divadelních představení
- Zájezdy do anglicky či německy mluvících zemí

- Projektové dny
 - Výtvarné soutěže a výstavy na aktuální témata
 - Noc s Andersenem
 - Recitační soutěž
 - Projekt Právo pro každý den ve spolupráci s Policií ČR
 - Projekt Mléko do škol a Ovoce do škol (pro I. stupeň)
 - Soutěže (přírodovědné, jazykové, sportovní, počítačové...) a olympiády
 - Festival vědy a techniky pro děti a mládež
 - Věda u školy – „Vědu se učíme tím, že ji děláme...“
 - Sportovní akce (Běh do lanškrounské sjezdovky, přespolní běh v Kypuši, Atletické závody O pohár ZŠ Dobrovského, cyklistický kurz, lyžařský kurz, kurz bruslení a další)
- Čas ukáže, které z plánovaných akcí budeme moci uskutečnit, abychom se mohli vrátit k tradicím, která máme na naší škole tak rádi.**

F. Další aktivity školy

- Kulturní a sportovní akce s družební školou v Dzierzoniowie, které vedou k udržitelnosti vztahů mezi oběma subjekty (česko-polské lyžování pro 5. třídy, festival Piosenka Klasowa, účast na charitativním běhu pořádaném naší školou)
- Důležitým prvkem je školní prostředí, ve kterém žáci tráví většinu času. Škola je průběžně modernizována, vybavována tak, aby se v ní žáci cítili co nejlépe. Žáci se podílejí na tvorbě prostředí, na jeho výzdobě, udržování pořádku. Dostávají prostor k vlastní realizaci svých nápadů při výzdobě školy, třídy. Žáci jsou vedeni k pravidelnému úklidu okolí školy. Starají se o pozemky školy, využívají sportovního hřiště a vlastními silami vybudovaného běžeckého oválu. Prostorný areál školy využívá družina, za příznivého počasí zde probíhají hodiny tělesné výchovy a druhostupňové děti na volně přístupných místech tráví polední přestávky.
- Všechny budovy školy mají bezbariérový přístup (původní i novější budova, polytechnické centrum).
- Žáci využívají naučnou přírodovědnou stezku, kolem které vzniklo arboretum regionálních keřů a stromů, skalka s popisy dřevin i skalniček a přírodní studijní koutek s lavičkami a stolky. Dále jsou na stezce umístěny čtyři tabule s informacemi o našich dřevinách, významu lesa, o horninách našeho regionu a o hnízdění ptáků. V rámci projektu vyrobili žáci s učiteli při pracovním vyučování ptačí budky, které rozmístili podél naučné stezky.
- Úspěšně byla dokončena stavba altánu/přírodní učebny a vyvýšených záhonů. Altán pro

ekologickou výuku (odborná učebna pro výuku přírodovědných předmětů a pro výuku enviromentální výchovy) slouží jako venkovní učebna pro výuku přírodovědy na I. stupni, přírodopisu na II. stupni, pracovních činností a pro výuku základů ekologie.

- V přístavbě u naší školy vzniklo před třemi lety regionální polytechnické centrum. Vybudovány byly učebny zaměřené na rozvoj polytechnicky a přírodovědně orientované výuky. Reagujeme tak na nedostatek technických a řemeslných oborů na trhu práce. Žáci se v nových třídách učí základy ručního obrábění dřeva, řezání a obrábění kovů a plastů. Součástí stavby je kuchyňka, aula, učebna keramiky i moderně zařízená robotická učebna.

G. Volnočasové aktivity nabízené naší školou

Škola nabízí širokou škálu volnočasových aktivit (kroužků), které jsou zaměřeny na smysluplné využívání volného času, včetně cílené prevence.

- taneční kroužek Sluníčko (3 oddělení)
- biologická praktika (péče o akvária a terária v suterénu školy)
- technický kroužek (4 oddělení)
- keramický kroužek (4 oddělení)
- florbal (1 oddělení)

H. Školní družina

Školní družina tvoří ve dnech školního vyučování mezistupeň mezi výukou ve škole a výchovou v rodině. ŠD není pokračováním školního vyučování, má svá specifika, která ji odlišují od školního vyučování. Hlavním posláním ŠD je zabezpečení zájmové činnosti, odpočinku a rekreace žáků, částečně také dohledu nad žáky.

Činnost družiny je určena přednostně pro žáky 1. - 3. tříd. Navštěvují ji i žáci, jejichž rodiče si přejí dohled nad svými dětmi během polední přestávky, popř. před začátkem vyučování.

Družina realizuje výchovně vzdělávací činnost ve výchově mimo vyučování zejména formou odpočinkových, rekreačních a zájmových činností; umožňuje žákům přípravu na vyučování.

CH. Školní psycholog

Na škole působí již od roku 2016 školní psychologka Kamila Barlow. Mohou se na ni obracet žáci, kteří mají např. problémy s učením, trápí je téma, necítí se dobře v kolektivu třídy, prožili traumatizující zážitek. Školní psychologka je k dispozici i rodičům, např. poradí při

volbě povolání, realizuje kariérové testování COMDI, pomůže při řešení problémů se školní přípravou, případně se zabývá výukovými, kázeňskými či rodinnými problémy. Úzce spolupracuje s pedagogy, pomáhá jim zlepšit atmosféru a vztahy ve třídě, pomáhá řešit výchovné a vzdělávací problémy jednotlivých žáků, spolupracuje na prevenci rizikových jevů (šikana, záškoláctví...), popř. na jejich řešení.

I. Školské poradenské pracoviště

Členové školského poradenského pracoviště (vedení školy, školní psycholog, metodik prevence a výchovní poradci) se setkávají na svých pravidelných schůzkách (1x za 6 týdnů), aby společně diskutovali o aktuálních výchovných i vzdělávacích problémech žáků.

8. Komunikace pedagog – žák - rodič

Funguje **žakovský parlament**, jehož cílem je zapojení žáků do života školy, učení žáků lepším komunikačním dovednostem mezi sebou a ve vztahu k vyučujícím a všem dospělým nabízí prostor pro vyslovení názorů a námětů žáků týkajících se života školy.

Třídní schůzky probíhají na II. stupni 2x ročně (letos nově jedna schůzka formou setkání pedagog – rodič – žák). Na I. stupni se uskuteční jako obvykle 3x za rok (i zde platí, že se alespoň v jednom případě setkají společně pedagog – rodič – žák). Žáci mají možnost zhodnotit svoji školní práci před rodiči, což je učí objektivní sebereflexi. Od učitele pak dostávají kvalifikovanou zpětnou vazbu.

V suterénu školy je umístěna **nástěnka** pro preventivní působení. Zodpovědnost za ni má metodička prevence, ale na její přípravě se mohou podílet i žáci.

Ve škole jsou stanoveny **konzultační hodiny** všech vyučujících, metodičky prevence i výchovných poradců.

Školní knihovna nabízí žákům a učitelům propagačními materiály, odbornou literaturou i beletrii.

Aktuální informace o chodu školy jsou uveřejňovány na **webových stránkách i na**

facebooku.

V suterénu školy je k dispozici **schránka důvěry**. Zodpovědný za pravidelné každodenní vybírání je metodik prevence. Žáci jsou vedeni k tomu, aby zde nezanechávali anonymní dotazy, které lze jen stěží řešit. Vedle schránky důvěry visí štítek s informací, že škola má v závažných případech oznamovací povinnost.

Používáme bezpečnou komunikační platformu **Nenech to být**, díky které lze bojovat proti šikaně na naší škole.

Ve škole funguje **Rada školy**. Jedná se o orgán umožňující zákonným zástupcům nezletilých žáků, pedagogickým pracovníkům a zřizovateli podílet se na správě školy.

Již několik let funguje i spolek **RODO - rodiče pro Dobrák, z.s.**

9. Aktivity pro pedagogy

Úkolem pedagogů je:

- seznámit žáky s mimoškolní činností a snažit se, aby se co nejvíce děti zapojilo do zájmových kroužků
- sledování absence žáků, jejich zdravotního stavu, změn v chování, následně řešit případně problémy na třídnických hodinách
- vést žáky k bezpečnému a správnému používání internetu, sociálních sítí, mobilního telefonu...
- na třídních schůzkách seznamovat rodiče s problematikou návykových látek, šikany a kyberšikany, hovořit s nimi o tom, jak je důležité vědět o volném čase svých dětí, pohovořit s rodiči o důležitosti sportovních či jiných zájmových kroužcích a o tom, aby se snažili poznávat prostředí a kamarády, se kterými tráví jejich děti svůj volný čas
- průběžně prostřednictvím školicích či kontaktních středisek získávat odborné poznatky týkající se problematiky etické a právní výchovy, prevence zneužívání návykových látek i dalších sociálně patologických jevů
- využívat počítačových programů (sexuální výchova), videokazet, publikací, odborných časopisů, internetu atd.

10. Školní program proti šikanování

Vycházíme z **Metodického doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže (č. j. MŠMT 21291/2010-28)** – viz aktualizovaná příloha č. 6. Navazuje na **Metodický pokyn ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních (č.j. MSMT-21149/2016)** vydaný v r. 2016. Součástí jsou nejdůležitější informace z MP MŠMT 2016, aktualizované o nová zjištění a studie.

Metody vyšetřování šikany:

A. Pro vyšetřování počáteční šikany:

1. Odhad závažnosti a formy šikany.
2. Rozhovor s těmi, kteří na šikanování upozornili, a s oběťmi.
3. Nalezení vhodných svědků.
4. Individuální rozhovory se svědky (nikoli však konfrontace obětí a agresorů).
5. Zajištění ochrany obětem.
6. Předběžné vyhodnocení a volba ze dvou typů rozhovoru:
 - a) rozhovor s oběťmi a rozhovor s agresory
 - b) rozhovor s agresory
7. Realizace vhodné metody:
 - a) metoda usmíření
 - b) metoda vnějšího nátlaku (výchovní pohovor nebo výchovní komise s agresorem a jeho rodiči)
8. Třídní hodina:
 - a) efekt metody usmíření
 - b) oznámení potrestání agresorů
9. Rozhovor s rodiči oběti.
10. Třídní schůzka.
11. Práce s celou třídou.

B. Pokročilá šikana s neobvyklou formou – výbuch skupinového násilí vůči oběti, tzv. třídního lynčování, vyžaduje následující postup:

1. Překonání šoku pedagogického pracovníka a bezprostřední záchrana oběti.
2. Domluva pedagogických pracovníků na spolupráci a postupu vyšetřování.

3. Zabránění domluvě agresorů na křivé výpovědi.
4. Pokračuje pomoc a podpora oběti.
5. Oznámení na policii, paralelně – navázání kontaktu se specialistou na šikanování, informace rodičům.
6. Vlastní vyšetřování.
7. Náprava (metoda vnějšího nátlaku a změna konstelace skupiny).

V závažnějších případech je nutné spolupracovat s pedagogickou-psychologickou poradnou, střediskem výchovné péče, orgánem sociálně právní ochrany dítěte, Policií ČR.

Výchovná opatření

Dále pracujeme s agresorem. V případě potřeby lze zprostředkovat péči pedagogicko-psychologické poradny, střediska výchovné péče (SVP) nebo jiných odborníků – klinických psychologů, psychoterapeutů nebo psychiatrů.

Výchovná opatření pro potrestání agresorů:

1. napomenutí a důtka třídního učitele, důtka ředitele školy
2. snížená známka z chování
3. převedení do jiné třídy

V mimořádných případech ředitel školy doporučí rodičům dobrovolné umístění dítěte do pobytového oddělení SVP, případně dobrovolný pobyt žáka v diagnostickém ústavu.

Ředitel školy podá návrh orgánu sociálně právní ochrany dítěte (OSPOD) k zahájení práce s rodinou.

11. Postup při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevence a postihy záškoláctví

(vycházíme z metodického pokynu Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, č. j.

10 194/2002-14 a z přílohy č. 11 Záškoláctví)

- A. Dobu a způsob uvolnění žáka ze školního vyučování stanoví školní řád.
- B. Školní docházku žáků své třídy eviduje třídní učitel.
- C. Na prevenci záškoláctví se podílí třídní učitel, výchovný poradce a školní metodik prevence ve spolupráci s ostatními učiteli a zákonnými zástupci žáka.
- D. O neomluvené i zvýšené omluvené nepřítomnosti informuje třídní učitel metodika prevence, který tyto údaje vyhodnocuje. Neomluvenou absenci do součtu 10 vyučovacích hodin řeší se zákonným zástupcem žáka nebo zletilým žákem třídní učitel formou pohovoru,

na který je zákonný zástupce nebo zletilý žák pozván doporučeným dopisem. Projedná důvod nepřítomnosti žáka a způsob omlouvání jeho absence a upozorní na povinnost stanovenou zákonem. Provede zápis z pohovoru, do něhož uvede způsob nápravy dohodnutý se zákonným zástupcem nebo zletilým žákem.

E. Při počtu neomluvených hodin nad 10 hodin svolává ředitel školy výchovnou komisi. Pozvání zákonných zástupců na jednání této komise se provádí doporučeným dopisem. O průběhu a závěrech jednání komise se provede zápis.

F. V případě, že neomluvená absence žáka přesáhne 25 hodin, ředitel školy zašle bezodkladně oznámení o pokračujícím záškoláctví s náležitou dokumentací příslušnému orgánu sociálně-právní ochrany dětí nebo pověřenému obecnímu úřadu.

G. V případě opakovaného záškoláctví v průběhu školního roku, pokud již byli zákonní zástupci pravomocným rozhodnutím správního orgánu postižení pro přestupek podle ustanovení zákona, je třeba postoupit v pořadí již druhé hlášení o zanedbání školní docházky Policii ČR, kde bude případ řešen jako trestní oznámení pro podezření spáchání trestného činu ohrožení mravní výchovy mládeže.

12. Postup v případě výskytu zneužívání návykových látek ve škole

Vycházíme ze zákona 65/2017 Sb. - o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek ze dne 19. ledna 2017. Přínosnými je pro nás aktualizované přílohy č. 1 (Návykové látky), č. 4 (Alkohol), č. 13 (Tabákové výrobky, výrobky určené ke kouření a nikotinové sáčky).

V případě podezření, že žák užívá návykové látky, škola (výchovný poradce, třídní učitel, školní metodik) provede dle svých odborných možností a komunikativních dovedností diskrétní setkání, pohovor s dítětem (dítěti lze doporučit rozhovor s odborníkem - PPP, zdravotní zařízení, linka důvěry).

Při důvodném podezření škola kontaktuje rodiče, popřípadě zákonné zástupce a upozorní je na postup školy v případě akutního ohrožení po požití drogy, možného vzniku návyku a následného zdravotního poškození.

Při negativní reakci rodičů a v případě, že rodiče nezařídí pro žáka další péči, kontaktuje třídní učitel nebo metodik prevence sociální odbor.

V akutním případě, po průkazném zjištění zneužívání návykových látek ve škole, nebo v

případě, že je žák prokazatelně ovlivněn drogou (i alkoholem) v době vyučování, ředitel školy:

- 1) kontaktuje zdravotnické zařízení a zároveň uvědomí rodiče (zákonného zástupce)
- 2) uvědomí okresního metodika prevence při PPP.

V případě dealerství nebo podezření na porušení zákona (ohrožení mravní výchovy nebo zanedbání povinné péče)

- 3) uvědomí oddělení péče o dítě, oddělení sociální prevence sociálního odboru
- 4) oznámí vše policii.

13. Hodnocení efektivity programu

Na základě dlouhodobého hodnocení chování, úrovně sociálních vztahů a postojů našich žáků budeme moci zhodnotit efektivitu programu a případně ho v rámci možností školy vhodně doplnit o další aktivity. Hodnocení bude probíhat zadáváním cílených dotazníků zaměřených na prevenci projevů rizikového chování žáků. Budeme zjišťovat postoje žáků a jejich sebehodnocení průběžným sledováním žáků, diskusí s žáky i individuálním rozhovorem.

14. Kontakty

Pedagogicko - psychologická poradna Ústí nad Orlicí

Královéhradecká 513

562 01 Ústí nad Orlicí

IČ: 708 47 142

tel.: 465 521 296

mobil: 776 611 695

E-mail: info@pppuo.cz

Elokované pracoviště **Lanškroun**

budova ZŠ Dobrovského, č.p. 630

563 01

ÚT, ST - dle objednaných klientů

Telefon: 777 914 459

Ing. Petr Kadlec, DiS.

Acet ČR, z.s.

Čs., Armády 492, 537 01 Chrudim

tel. 775 62 99 43

MěÚ Lanškroun, nám. J. M. Marků 8, Lanškroun

Odbor sociálních věcí a zdravotnictví, Bc. Zdenka Drozdová
telefon: 777 454 955

Městská policie, nám. J. M. Marků 12, Lanškroun
Stanislav Popelář, velitel
telefon: 465 385 256, 723 114 561, tísňová linka 156

PČR, obvodní odbor Lanškroun
Dukelských hrdinů 423
telefon: 974 580 731

Linky důvěry:

LINKA BEZPEČÍ – 116 111 (nové číslo, které je shodné pro dětské linky důvěry v celé Evropě, volání je zdarma z pevných i mobilních telefonů)
info@linkabezpeci.cz

LINKA VZKAZ DOMŮ – 800 111 113 (Služba je určena mladým lidem do 18 let v případě, že byli vyhozeni z domova, utekli z domova či ústavu nebo se bojí vrátit domů.)
www.nasedite.cz

LINKA DŮVĚRY ÚSTÍ NAD ORLICÍ – 465 524 252
napis@linkaduveryuo.cz

15. Legislativní rámec MPP

Vybrané zákony vztahující se k prevenci:

Zákon č. 561/2004 o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon)

Zákon č. 562/2004 Sb. změna některých zákonů v souvislosti s přijetím školského zákona

Zákon č. 563/2004 Sb. o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů

Zákon 65/2017 Sb. - o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek (ze dne 19. ledna 2017)

Metodická doporučení:

Metodický pokyn ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních (č.j. MSMT-21149/2016)

Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže (Dokument MŠMT č.j.: 21291/2010-28) – 22 příloh

16. Závěr

Minimální preventivní program Základní školy Lanškroun, Dobrovského 630 je dokument, který byl zpracován s ohledem na cílovou skupinu žáků a vychází z potřeb a možností školy. Počítá se změnami, ke kterým během roku dochází, a bere je v úvahu.

Důležitým článkem procesu působení na žáky jsou pedagogové školy. Jejich cílem je vychovávat jedince, kteří budou mít schopnosti odolávat negativním nástrahám života, odmítat všechny formy destrukce a budou schopni rozvíjet své dovednosti.

Škola organizuje a podporuje akce, kterých se zúčastňuje většina dětí. Ty vedou ke zvyšování sociálních kompetencí, učí děti komunikaci a spolupráci, mezilidským vztahům, asertivitě, toleranci i pěstování zdravého sebevědomí. Dále vedou k vytváření příznivého sociálně patologického klimatu ve škole a vychovávají děti ke zdravému životnímu stylu.

Hodnocení realizace a efektivity programu bude probíhat zadáváním cílených dotazníků zaměřených na prevenci projevů rizikového chování žáků. Budeme zjišťovat postoje žáků a jejich sebehodnocení průběžným sledováním žáků, diskusí s žáky i individuálním rozhovorem. Na konci školního roku provedeme analýzu efektivity MPP a na základě jejich výsledků připravíme MPP na další školní rok.

